

MARIE Terezie

Prohrává válku o habsburské dědictví. Prohraná se ale zdá i bitva o osud jejího manželství s Františkem Štěpánem. Příběh jedné z nejvýznamnějších vládařek se dočkal svého pokračování.

Bavoři míří na Vídeň, Prusové na Prahu a slíbená uherská pomoc nepřichází. Nejsou peníze, chybějí zbraně, z velké části vojáků jsou invalidé. V zemi vládne hladomor. Všechny dostupné prostředky selhávají, a tak Marie i František sáhnou ke krajním řešením.

V druhé řadě minisérie se Marie Terezie naučí, jak zacházet s nabytou mocí, a zároveň velmi bolestivě pocítí dopady svého postavení na svůj osobní život. Podaří se jí sice zažehnat katastrofu hrozící od pruského krále Fridricha II., ale vyskytne se nová hrozba v podobě Francouzů a Bavorů, kteří obsadí Linec a dostanou se až do Prahy. Do Vídně se vrací Františkova matka, která se k Marii chová velmi přátelsky a s porozuměním, ale její skutečné úmysly jsou úplně jiné. Chce Marii ponížit a Františkovi zajistit vůdčí postavení v rodině i v říši, i kdyby to mělo znamenat porážku Habsburků. Slíbená pomoc z Uher nepřichází, a tak se zoufalá Marie, přes protesty svých nejbližších, spolehne na pomoc barona Trencka.

Úspěšný obchodník František Štěpán nedokáže bezdnou habsburskou pokladnu plnit legálními prostředky. Bez vědomí své ženy začne obchodovat s jejím úhlavním nepřítelem. Tyto události spustí manželskou krizi provázenou žárlivostí, nevěrami. Dokážou se manželé přenést přes selhání toho druhého?

První dva díly minisérie Marie Terezie si nenechaly ujít více než dva miliony diváků. Česká televize natočí letos opět v mezinárodní koprodukcí pokračování, které přímo naváže na konec druhé epizody. Děj dvou nových dílů se odehrává v letech 1741 až 1745 během válek o rakouské dědictví. Hlavní postavy zůstávají, jsou doplněny o nové v souladu s historickou realitou.

„Život Marie Terezie je opravdovou studnicí příběhů, které v sobě nesou témata důležitá pro současného diváka, ať už je to postavení ženy ve společnosti a v politice, volba mezi zájmy kariéry a rodiny, nebo konflikt morálky a vysokých cílů s reálnou politikou v rozbouřené Evropě. Právě proto jsme se společně s koprodukčními partnery rozhodli připravit pokračování úspěšné minisérie. Nové díly jsou o něco temnější a dramatičtější, válka a její důsledky pronikají až do osobního života Marie a Františka. Zároveň však zachováváme oblíbené prvky prvních dvou dílů: lásku, humor a politikaření habsburského dvora,“ říká ředitel vývoje pořadů a programových formátů **Jan Maxa**.

Stefanie Reinsperger: Mám ráda postavy, ke kterým mohu vzhlížet

Jak byste ze svého pohledu nové představitelky hlavní postavy popsala posun mezi předchozí a novou částí minisérie?

Myslím si, že je to skutečně téměř úplně jiná minisérie. Podle mě je tentokrát hlavně o osamělé ženě, která se snaží dělat politiku ve světě ovládaném muži. V tom vidím modernost tohoto příběhu.

Co Vás nejvíce zaujalo na příležitosti zahrát si Marii Terezii?

Ráda ztvárňuji komplikované postavy, které mají i své špatné stránky. Přesto se je ale snažím hrát tak, aby si je divák zamiloval. To je pro mě ta největší výzva na Marii Terezii.

Jak jste k výzvě přistoupila?

Snažila jsem se ji vykreslit jako pouhou lidskou bytost, i když si nedokážu představit, jaké to bylo

vyrůstat s pocitem takové moci. V Rakousku uctíváme Marii Terezii téměř jako bohyni, myslím, že tato minisérie by ji mohla trochu polidštit, a takovým způsobem jsem se ji i snažila zahrát.

Na natáčení se potkalo hodně národností i jazyků. Jak jste se s tím poprala?

Byla to velká výzva pracovat v tomto mnohojazyčném prostředí. Ale velmi jsem si to užila, bylo to takové evropské. Jsem velice ráda, že jsem mohla pracovat se všemi českými, slovenskými a maďarskými herci.

Zjistila jste během natáčení o Marii Terezii něco, co jste předtím nevěděla?

Co se týče faktických znalostí o její osobě, tak nezjistila, přece jen jsme nenatáčeli dokument. Ale pomohlo mi to si uvědomit, že byla také jenom člověk a dělala chyby. Marie Terezie je u nás totiž vnímána převážně v pozitivním světle.

Jak zapadá Marie Terezie do Vašeho portfolia postav, které jste během své kariéry ztvárnila?

Je to určitě nejsilnější žena, kterou jsem měla příležitost hrát ve filmu. Mám ráda postavy, ke kterým mohu vzhlížet a něco se od nich naučit. Snažila jsem se ji hrát jako vášnivou a silnou ženu s vřelým srdcem, která je ale stejně jako každý člověk plná pochyb a strachu. Tato role pro mě byla doposud největší filmovou výzvou.

V České republice jste strávila během natáčení hodně času, změnilo to nějak Váš názor na tuto zemi?

Můj nejoblíbenější divadelní režisér je Dušan Pařízek, se kterým jsem pracovala na několika hrách, které jsme hráli v Praze a Olomouci. Od něj jsem se o České republice dozvěděla. Bylo tedy skvělé díky Marii Terezii pracovat s herci, o kterých mi Dušan vyprávěl. Musím říct, že mě uchvátilo, jak talentované herce tu máte. Starejte se o ně! Jsou poklad.

V Rakousku jste známá především jako divadelní herečka, byl to pro Vás skok z divadelních prken před kameru?

Je to hlavně o čase, který máte na zkoušení. Na divadle strávíte s kolegy týdny, abyste se důvěrně seznámili s hrou a jednotlivými postavami. Přípravy na natáčení jsou spíše osamělé. Nicméně na place je to velmi intenzivní a člověk se dostane na velmi zajímavé lokace, které by normálně neviděl.

Vojtěch Kotek: Konečně stávám opravdovým hráčem v politické šachové partii

Kam se Vaše postava posunula mezi dvěma částmi této minisérie?

S oblibou říkám, že moje postava, František Štěpán, se konečně stává opravdovým hráčem v politické šachové partii, která se sehrává v dalších dvou dílech. Naplno se projeví jeho talent pro podnikání. Jelikož byl jedním z nejbohatších lidí své doby a shodou okolností i manžel Marie Terezie, takže se významným dílem mohl podílet na financování probíhající války. No a samozřejmě že některé věci, které dělal proto, aby tu válku zafinancoval, úplně nesejí konzervativní povaze Marie Terezie, což otevírá možnosti konfliktu a nové zápletky.

Co pro Vás bylo na ztvárnění Františka Štěpána obtížné?

Bylo to poměrně složité vžít se do pozice a doby, ve které probíhá krutá válka a sekají se hlavy na potkání, zatímco vaše postava vyrůstá obklopená krásou a samou pompou. I když je pravda, ta minulost není zas tak dávná.

Obohatila Vás tato role naopak v něčem?

Díky této minisérii jsem se do problematiky Marie Terezie dostal hlouběji. Ze školy jsem v podstatě věděl jen to, že Marie Terezie zavedla povinnou školní docházku. Především jsem ale právě objevil Františka Štěpána, o kterém jsem předtím nevěděl vůbec nic. A musím říct, že jsem mu jako charakteru absolutně propadl.

Jaký posun v ději vnímáte? Kolik prostoru zbude na romantiku?

Myslím, že posun je hlavně žánrový – z love story k politickému dramatu.

Stejně tak se proměnila i herečka ústřední postavy...

Když jsem poprvé viděl Stefanií na kamerových zkouškách, hned jsem věděl, že je to ta pravá. Z jejího projevu bylo jasné, že se skutečně o monarchii zajímá. Skvěle se mi se Stefanií hrálo, ale tak to bylo i s předchozí Marií Terezií – Luisou Stockinger. Casting byl v obou případech proveden velmi dobře.

Režisér Robert Dornhelm: Marii Terezií ukazujeme jako komplexní ženu a ne jen jako idealizovanou panovnici

Co a kdy Vás přesvědčilo pokračovat v této minisérii?

První a druhý díl Marie Terezie byly naštěstí vřele přijaty mezi diváky ve všech zemích, kde se vysílaly. To je poměrně neobvyklé, protože různé publikum většinou požaduje různá témata. Tím pádem jsme všichni cítili, že by bylo dobré pokračovat a dále vyprávět příběh, ze kterého zůstal ještě velký kus nevyřčený.

Kam diváky pokračování zavede?

Přesunuli jsme náš zájem z romantického zamilovaného příběhu Mariina mládí do více dospělého období jejího života a zvolili nový a svěží přístup. Abychom tuto změnu dotáhli do konce, dohodli jsme se, že bude nutné vyměnit i představitelku hlavní role.

V jakém smyslu je přístup k pokračování jiný a svěžší?

Myslím si, že Marie Terezie není běžná minisérie. Třetí a čtvrtý díl nás povznesl na jinou úroveň a místo jejího milostného života jsme se zabývali její vládou, reformami a válkou. I když její milostný život se všemi jeho úskalími zůstal jedním z hlavních témat, řekl bych, že jsme natočili samostatný dvoudílný film.

I když tematicky pokračování Marie Terezie přitvrdilo, stejně si v něm najde svůj prostor i humor, proč je tomu tak?

Rád vyprávím i sleduji příběhy s úsměvem na rtech a se smyslem pro humor. Toto platí speciálně pro historická dramata, protože mohou jednoduše sklouznout k pompéznosti a domýšlivosti. Tomu jsem se samozřejmě snažil vyhnout a myslím si, že se nám to i podařilo.

Příběh se ale zabývá vážnou politikou, válkou a podobnými tématy...

Není světla bez tmy. Ve svých filmech se nebojím ukázat i bolestivé a nepříjemné momenty. Nejedná se o muzikál nebo romantickou komedii, ale spíše o portrét vladařské rodiny se všemi jejími klady i

zápory. A myslím si, že dnešní obecnost je více zvědavá a chce vidět ve filmech i takové aspekty, proto si myslím, že se divák určitě bavit bude.

Marie Terezie má v Rakousku silný kult osobnosti. Myslíte, že se Vám ji touto minisérií podařilo trochu polidštit?

Rakouská veřejnost přijala první dva díly velice dobře. Koneckonců viděli zamilovanou mladou ženu, která překonávala překážky ve svém životě a postupně se stávala milující matkou a královnou. Bude velmi zajímavé pozorovat, jakým způsobem diváci přijmou další dva díly. Odhaduji, že spíše vyprovokují diskuzi, protože Marii Terezii ukazujeme jako komplexní ženu a ne jen jako idealizovanou panovnici. Oproti předchozím dílům je tam více emocí, bolesti, zklamání a zátěže, se kterou se jako monarcha musela vyrovnávat. Nicméně myslím si, že je pozitivní, když je seriál kontroverzní a provokuje diskuzi.

Plánujete se v budoucnu věnovat i dalším historickým postavám?

Určitě bych se rád v budoucnu zaměřil na Josefa, druhého syna Marie Terezie, a na její dceru Marii Antoinettu.

**Scenáristka Mirka Zlatníková:
My ženy nikdy nepochopíme
válku jako hru nebo šanci se
vyznamenat**

**Počítala jste s takovým televizním úspěchem
první série?**

Marie Terezie dosáhla rekordní sledovanosti v Rakousku, Česku i na Slovensku – to bylo něco, o čem jsem snila. To, že se pak úspěšně odvysílala v Německu, Francii, Itálii a dalších zemích, bylo pro mě něco jako cesta na měsíc. Věděla jsem, že tam už někdo byl, ale že jsem to tentokrát já?

**Tvrdila jste, že s první Marií Terezií jste
strávila víc než deset let a že už to bylo až až.
Co Vás přimělo se k příběhu vrátit?**

Deset let jsem ji měla na seznamu scenáristických tipů, s prvními dvěma díly jsem strávila dva roky, což je běžný čas, za které se dá takový příběh napsat. A vrátit mě k němu přiměl producent, já jsem už měla v té době jiné plány.

Jak probíhala Vaše příprava na další scénář?

Tentokrát to bylo jednodušší o to, že jsem znala hlavní postavy a jejich charakter. Stačilo tedy najít ty správné historické situace a nechat je jednat. Takže jsem Marii Terezii a Františka Štěpána přivedla třeba k baronu Trenckovi, jiné fascinující historické postavě.

Další dva díly se už tolik nezaměřují na milostný život Marie Terezie, ale spíše na její vládu. Bylo pro Vás těžké se na Vaši hrdinku podívat z trochu jiného úhlu?

Postava se posunuje v čase, z naivní dívky se stává žena, což bylo pro mě naopak snadnější. Už se tolik nesoustředí na lásku, ale na svoje poslání, na svou práci, v jejím případě politiku. Scenáristicky jsem si život zkomplikovala tím, že jsme s pokračováním nepočítali, úspěch byl nečekaný. V prvních dvou dílech jsem arcivévodské dvojici tak trochu „vykradla“ budoucnost. Například Františkova milenka, komtesa Colloredo-Mansfeld, přišla ke dvoru až mnohem později.

Stejně ovšem bude problematický manželský život Marie Terezie i nadále tématem. Do jaké míry je to autentické?

Nikdy se nedozvíme, jak ti dva věci řešili, ale víme, co řešili. Například svůj vztah k Prusku: Marie Terezie s Fridrichem válčila, František s ním čile obchodoval. Marie Terezie barona Trencka obdivovala, František Štěpán správně odhadl, že je to psychopat. To jsou reálné události, na kterých se dá postavit manželská zápletka.

Promítla se ve změně a přístupu k osobnosti Marie Terezie i její nová představitelka?

Stefanie je mnohem majestátnější, stejně tak jako Marie Terezie v tom věku. Arcivévodkyně porodila čtyři děti, dvě jí zemřely a už několikátý rok válčí a prohrává. Křehká dívka z prvních dvou dílů se hodně změnila.

Jde také o silnou ženskou hrdinku...

Tentokrát se musí vyrovnat s mužským přístupem k válce: je to hra, ve které jde o životy prostých vojáků, ale ne jejich vůdců. Ti se nezabíjí, ale zatýkají a mění za zajatce opačné strany. Domů se vrací se zásluhami, zatímco obyčejní vojáci se z války nevrací vůbec, jako mrzáci nebo jako zlomení lidé. My ženy nikdy nepochopíme válku jako hru nebo šanci se vyznamenat. Příčí se mně i „mojí“ Marii Terezii.

Kostýmní výtvarník Jan Kocman: Celá série potemněla, to se projeví i na kostýmech

Změnil se za ty dva roky Váš přístup k historickým kostýmům?

Samozřejmě. Kromě toho, že se na věci a výsledek první série dívám s odstupem času kritičtěji, tak se domnívám, že to dalo celému kostýmnímu týmu, který jsem měl kolem sebe, i větší řemeslnou – profesní – zkušenost. Především z hlediska orientace v dobové módě, vkusu, etiketě. Tím pádem i větší suverenitu.

Je něco, co Vás za tu dobu ovlivnilo?

Ano, jak jsem již zmínil, našel jsem svobodu ve vztahu k tvorbě jednotlivých charakterů příběhu. Je to, jako kdybyste chtěli komponovat hudbu. Nestačí se naučit znát noty, ale potřebujete pochopit i jiné věci, které s nimi souvisejí. Musíte to ovládat takřikajíc suverénně. Až to dává tu svobodu v tvorbě. Znáte pravidla a to vám dovoluje je porušovat, překračovat hranice, vytvářet něco nového. To je úkolem nejen kostýmního výtvarníka, ale i každé tvůrčí profese.

Cením si, že jsem opět dostal od produkce a od režiséra volnou ruku a hlavně důvěru.

V druhé sérii příběh panovnice i její osobnost lehce potemní, promítla se tato změna i do přípravy kostýmů?

Ano, máte pravdu. Je to dáno už scénářem. Proto jsme i vizuální stránku a barevnost potemňovali. Kromě pár výjimek uvidíme panovnici převážně v tmavé barvě. Přesto, že se budeme pohybovat v konkrétní době, tak jsme si dovolili být svobodní ve vztahu k vytváření vizuálního charakteru jednotlivých postav děje. Volili jsme však spíše mollové tóny.

V předchozích dílech se vystříдалo 2 500 kostýmů. K jakému číslu jste došli tentokrát? A kde se kostýmy tvořily?

Vznikaly v Praze na Barrandově, kde sídlila naše produkce. Bylo to i tím, aby následně zůstaly v produkci a daly se ještě dál použít. Minulé léto byly například kostýmy z první série vystaveny na zámku ve Valticích, kde jsme značnou část děje i natáčeli, přestože kostýmy byly primárně vytvořeny pro jiný než výstavní účel. Samy o sobě podle mě nepůsobily velmi atraktivně, protože byly navíc vystavovány při denním světle. Musím také dodat, že jsem byl překvapen, kolik lidí se na ty „zpcené hadry“ přišlo podívat. Proto jsme letos výstavu zopakovali s kostýmy, které byly použity při natáčení druhé série. Na kostýmech jsme pracovali od ledna až téměř do posledního natáčecího dne v červenci.

Zajímavosti z natáčení

- Natáčení se zúčastnilo celkem 1800 komparzistů a z toho 300 hrálo vojáky v bojových scénách.
- V nejnáročnější natáčecí den se na place sešlo 260 komparzistů, 22 herců a 20 tanečníků.
- V průběhu natáčení štáb absolvoval dny se 126 jezdeckými koňmi i a 137 koňmi tažnými. Zvířata se tak musela dovážet ze čtyř různých stájí (Trojan, Kurka, Hanuš a Barták).
- Průměrně se každého natáčecího dne zúčastnilo 120 členů štábu.
- Soundtrack nahrál Český národní symfonický orchestr.
- Lokace natáčení: zámek Kroměříž, zámek Valtice, barokní divadlo Český Krumlov, Mahenovo divadlo v Brně, zámek v Roudnici nad Labem, Trojský zámek v Praze, zámek Kačina, hrad Špilberk, zámek Jaroslavice, vodní mlýn Slup, Colloredo-Mansfeldský palác v Praze, exteriér Nosticova paláce a okolní ulice v Praze, zámek Jaroměřice nad Rokytnou, Terezín, pražský kostel sv. Tomáše, Invalidovna a pražská Loreta.

Robert Dornhelm Na plovárně

Marek Eben bude zpovídat hollywoodského režiséra, který je podepsaný pod oběma sériemi, v pořadu Na plovárně ve středu 18. prosince ve 21.35 hodin na CT art.

scénář: Mirka Zlatníková, Lucie Kopecká // **režie:** Robert Dornhelm // **dramaturgie:** Radek Bajgar // **kamera:** Tomáš Juríček // **architekt:** Martin Kurel // **hudba:** Roman Kariolu // **kostýmní výtvarník:** Ján Kocman // **umělecká maskérka:** Barbora Kichi // **koprodukcce:** Česká televize, RTVS (Vladimír Buriánek), ORF (Klaus Lintschinger), MR Film (Oliver Auspitz) // **producenti:** Marcela Mojtoová, Jan Novotný // **výkonný producent ČT:** Jiří Vlach // **kreativní producent ČT:** Jan Maxa // **hraji:** Vojtěch Kotek, Stefanie Reinsperger, Zuzana Stivínová, Táňa Pauhofová, Zuzana Mauréry, Lenka Vlasáková, Jenovéfa Boková, David Švehlík a další

Kontakt pro média

Daniel Maršalík

Tel.: (+420) 261 137 521

Mob.: (+420) 606 464 922

daniel.marsalik@ceskatelevize.cz

www.ceskatelevize.cz

Fotografie

Pavel Král

pavel.kral@ceskatelevize.cz

<ftp://ceskatelevize.cz>